

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **A., B.**, proti žalovanému **J. B.**, bývajúcemu v K., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. I. H., advokátom so sídlom v K., o zaplatenie **143,96 €** (4 337 Sk) **s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 31C 151/2006, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 26. septembra 2007 sp. zn. 1 Co 518/2006, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie žalovaného **o d m i e t a** .

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Košiciach uznesením z 26. septembra 2007 sp. zn. 1 Co 518/2006 odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odvolanie žalovaného (ako oneskorene podané) proti rozsudku Okresného súdu Košice II z 19. októbra 2006 č. k. 31C 151/2006 - 35, ktorým bolo žalobe vyhovené: žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4 337 Sk s príslušenstvom (úrokom z omeškania) ako aj trovy konania vo výške 500 Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v danom prípade podľa ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p. (v spojení s ustanovením § 57 ods. 2 O.s.p.) za deň doručenia súdnej zásielky (s rozsudkom súdu prvého stupňa) žalovanému je treba považovať deň 27. novembra 2006 (pondelok), keďže uplynutie lehoty troch dní odo dňa jej uloženia na pošte pripadlo na sobotu 25. novembra 2006. Lehota na podanie odvolania žalovanému preto skončila s 12. decembrom 2006 (utorok) a žalovaný odvolanie podal na pošte až 15. decembra 2006, keď rozsudok súdu prvého stupňa bol už právoplatný.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že ako účastníkovi bola mu

postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Tvrdil, že odvolací súd odmietol jeho odvolanie bez toho, že by detailne skúmal otázku účinnosti doručenia prvostupňového rozhodnutia vo veci samej, a nemal jednoznačne preukázané, či sa žalovaný v čase doručovania rozsudku zdržiaval v mieste svojho pobytu alebo nie, pričom ani sám žalovaný nedokáže povedať, či sa v uvedenom čase vo svojom bydlisku zdržiaval alebo nie (pre výpadky pamäti).

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanvej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo proti uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.), alebo ak smeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Žalovaným je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania, ktoré nevykazuje znaky žiadneho z uvedených uznesení. Jeho dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné, sa dovolací súd zamerával predovšetkým na okolnosti, ktoré dovolaateľ v dovolaní namietal, t. j. na jeho tvrdenie, že došlo k vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O postup odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom ide tiež v prípade, ak odvolací súd nesprávne odmietol odvolanie ako oneskorene podané.

Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté touto vadou. Odvolací súd napadnutým uznesením odmietol odvolanie, vychádzajúc zo zistenia, že žalovaný odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa podal až po uplynutí lehoty na jeho podanie. Tento záver odvolacieho súdu je správny.

Podľa § 47 ods. 2 O.s.p. (v znení účinnom do 15. októbra 2008) ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Podľa § 204 ods. 1 O.s.p. odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Odvolanie ako riadny opravný prostriedok je určený (slúži) účastníkovi k tomu, aby ním napadol zásadne každé rozhodnutie súdu prvého stupňa (až na stanovené výnimky), ktoré považuje za nesprávne, a tak tu možno hovoriť o univerzálnom procesnom úkone, ktorým sa účastník môže brániť proti výsledku postupu a konania súdu prvého stupňa.

Podľa citovaného ustanovenia § 204 ods. 1 O.s.p. pre splnenie včasnosti podania odvolania je potrebné, aby odvolanie bolo podané v lehote stanovenej zákonom. Lehota na podanie odvolania je pätnásťdňová a jej plynutie sa počíta od doručenia rozhodnutia. Do lehoty na podanie odvolania sa nezapočítava deň, kedy došlo k doručeniu rozhodnutia súdu prvého stupňa účastníkovi konania (§ 57 ods. 1 O.s.p.). Lehota na podanie odvolania je lehotou zákonnou a nie je možné ju predĺžiť ani skrátiť. Ide zároveň o lehotu procesnú, čo znamená, že stačí, ak je odvolanie posledný deň odvolacej lehoty podané na súde alebo sa odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť (§ 57 ods. 3 O.s.p.). V prípade náhradného doručenia v zmysle citovaného ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p. ide o zákonnú konštrukciu právnej fikcie, že účinky doručenia písomnosti nastanú po uplynutí stanovenej lehoty (v trvaní troch dní) zo zákona aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Účelom fikcie v práve je posilniť právnu istotu. Právna fikcia ako nástroj odmietnutia reality právom, je výnimočným nástrojom. Aby mohla právna fikcia splniť svoj účel (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať.

V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že rozsudok Okresného súdu Košice II z 19. októbra 2006 č. k. 31C 151/2006 – 35 bol žalovanému doručovaný 21. novembra 2006. Nakoľko tento pokus o doručenie bol neúspešný, po výzve – upovedomení o opakovanom doručení 22. novembra 2006 a opakovanom doručení 22. novembra 2006, ktoré bolo taktiež bezvýsledné, bola v ten istý deň (t.j. 22. novembra 2006 – streda) zásielka uložená na pošte, o čom bol adresát upovedomený. Odvolací súd potom použil právnu fikciu doručenia písomnosti 27. novembra 2006 (pondelok), ako už bolo spomenuté skôr.

Dovolateľ okrem iného tvrdí, že v tomto prípade nemal odvolací súd ako oneskorené odmietnuť jeho odvolanie (podané na pošte 15. decembra 2006), lebo oznámenie pošty o uložení zásielky dostal do poštovej schránky s tým, že zásielku si môže vyzdvihnúť do 18 dní; že nemohol vedieť, že zásielka, ktorá nebola doručovaná súdnym doručovateľom, je od súdu (č.l. 56-57spisu).

Skutočnosť, že zásielka nebola doručovaná súdnym doručovateľom, ale poštou, ktorá oznámila adresátovi (žalovanému) nielen to, že si na pošte zásielku môže prevziať, ale aj dobu, dokedy tak môže učiniť /dokedy bude zásielka k dispozícii na pošte/, nemá vplyv na splnenie predpokladov náhradného doručenia zásielky s rozsudkom súdu prvého stupňa v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. (v znení účinnom do 15. októbra 2008). Námietka dovolateľa o zavádzajúcej informácii o 18-dňovej lehote (po uplynutí ktorej bude zásielka vrátená odosielateľovi) v oznámení je irelevantná. Uvedené upozornenie pošty totiž poskytuje adresátovi iba informáciu o dĺžke odbernej lehoty pre vyzdvihnutie zásielky na pošte a nemá vplyv na posúdenie otázky fikcie doručenia písomnosti podľa citovaného zákonného ustanovenia.

Dovolateľ nedôvodne tiež namietal, že odvolací súd detailne neskúmal otázku účinnosti doručenia zásielky s rozsudkom súdu prvého stupňa a že nemal jednoznačne preukázať, či sa žalovaný v čase doručovania rozsudku zdržiaval v mieste svojho pobytu alebo nie (č.l.72-73spisu).

Odvolací súd po zistení údajov o doručení odvolania žalovaného (jeho odovzdaní na poštovú prepravu) a údajov z doručenky od zásielky s rozsudkom súdu prvého stupňa určenej žalovanému neuspokojil sa iba s týmito zisteniami, ale pred svojim rozhodnutím zisťoval dotazom na samotného žalovaného /a to aj s príslušným vysvetlením a poučením/, či v dňoch 21. - 22. novembra 2006 zdržiaval sa v mieste bydliska (č.l. 43 spisu). Keďže odpoveď žalovaného doložená aj potvrdením o jeho dočasnej práceneschopnosti spolu s jeho ďalšou odpoveďou na spresňujúcu otázku súdu (č.l. 44, 45,47 spisu) poskytli dostatočné informácie, ktoré umožňovali uzavrieť, že predpoklady náhradného doručovania predmetnej zásielky určenej pre žalovaného boli splnené, nič už odvolaciemu súdu nebránilo, aby vydal napadnuté uznesenie.

Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie vychádza z toho, že adresát sa v čase doručenia (v určitý konkrétny deň) fakticky zdržiava v mieste doručenia a má z tohto dôvodu možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať alebo vyzdvihnúť. Z uvedeného hľadiska je rozhodujúcim deň, kedy sa doručovateľ prvýkrát pokúsil adresátovi doručiť zásielku, nezastihol ho, a preto ho vhodným spôsobom upovedomil, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v upovedomení. Adresát sa v mieste doručenia písomnosti zdržuje (§ 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) aj vtedy, keď v čase doručenia zásielky nie je fyzicky prítomný v mieste doručenia. Stav zdržiavania sa adresáta v mieste doručenia totiž nenarušuje taká jeho neprítomnosť v mieste doručenia, ktorá vyplýva z adresátom realizovanej organizácie dňa; táto aktuálna neprítomnosť počas dňa (keď napr. adresát je v práci, na nákupe, lekárskom vyšetrení a pod.) nezakladá dôvod brániaci mu prevziať, resp. vyzdvihnúť doručovanú zásielku. Inými slovami povedané, adresát sa zdržiava v mieste doručenia, ak v čase doručenia nie je odcestovaný na dovolenke, liečení, pracovnej ceste a podobne, t.j. keď neodišiel z miesta trvalého bydliska (miesta doručenia). Nevyžaduje sa teda, aby adresát bol v mieste doručenia *sústavne* (počas celého dňa); stačí, aby sa v čase doručenia písomnosti v mieste doručenia zdržiaval aspoň po určitý čas tak, že má možnosť oboznámiť sa s oznámením doručovateľa, urobeným podľa ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p. (v znení účinnom do 15. októbra 2008), že zásielku mu príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Na takomto výklade je založená aplikácia citovaného zákonného ustanovenia súdnou praxou (porovnaj z judikatúry napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 212/2004 z 1. marca 2008, ako bolo uverejnené v časopise *Zo súdnej praxe* pod č. 19/2008).

Žalovaný, ktorý v čase doručovania predmetnej poštovej zásielky bol práceneschopným s adresou pobytu, na ktorú sa mu aj doručovalo, v liste z 8. februára 2007 uviedol, že sa dlhodobo lieči, chodí po rôznych vyšetreniach, procedúrach a liečebných úkonoch a nepamätá sa (má výpadky pamäte), či v uvedených dňoch bol na liečebných procedúrach, alebo bol doma. Z tejto odpovede vyvodil odvolací súd záver, že pokiaľ teda žalovaný v dňoch doručovania rozsudku na adresu jeho bydliska len navštevoval lekára, či absolvoval liečebné procedúry, ale nebol mimo bydliska /napr. hospitalizácia, liečenie, dovolenka a pod./ tak, aby sa denne nevracal domov, treba náhradné doručenie rozsudku považovať za účinné. Tento skutkový záver, ktorý zodpovedá obsahu spisu, t. j. že nebolo preukázané, že by sa žalovaný v uvedenom dni, resp. dňoch (21.-22. novembra 2006) nezdržiaval v mieste bydliska (napr. pre hospitalizáciu), napokon žalovaný ani v dovolaní nespochybnil, nepodal v tomto smere

žiadne tvrdenie (a teda ani dôkaz). Pokiaľ poukazoval na svoj zdravotný stav a to v spojitosti s výpadkami pamäte, tak to bolo len ako vysvetlenie toho, že si už nepamätá, či v uvedené dni bol doma alebo na liečebných procedúrach; nijako však tým nespochybňoval, že z týchto procedúr sa v daný deň vracal domov. Teda bez ohľadu na to, o ktorú z týchto alternatív šlo, u žalovaného ako adresáta doručovanej písomnosti bol splnený predpoklad, že sa v mieste doručenia písomnosti zdržuje v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p. (v znení účinnom do 15. októbra 2008).

Ak boli splnené predpoklady ustanovenia § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku pre náhradné doručenie, následné fyzické doručenie rozhodnutia neovplyvňuje začiatok plynutia odvolacej lehoty.

S poukazom na uvedené skutočnosti to potom znamená, že lehota na včasné podanie odvolania podľa § 204 ods. 1 O.s.p. nemohla začať žalovanému plynúť v závislosti od skutočného prevzatia zásielky žalovaným (k tomu došlo 4. decembrom 2006), ale v závislosti od náhradného doručenia, ako to správne posúdil odvolací súd vrátane nadväzujúceho záveru o oneskorenosti odvolania. Keďže odvolanie bolo žalovaným podané po uplynutí odvolacej lehoty, v dôsledku čoho odvolací súd správne uznesením z 26. septembra 2007 sp. zn. 1 Co 518/2006 odmietol odvolanie ako oneskorené (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), týmto uznesením žalovanému možnosť konať pred súdom nebola odňatá.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadami uvedenými v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

Dovolací súd o náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. s tým, že žalobca, ktorému v tomto konaní zjavne žiadne trovy nevznikli, nepodal návrh na ich náhradu (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. augusta 2010

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta